

NITOs innspill til statsbudsjettet for 2027

NITO – Norges ingeniør- og teknologorganisasjon er landets største fagorganisasjon for ingeniører og teknologer med mer enn 116.000 medlemmer. Våre medlemmer er tett på hverdagsutfordringene, og bidrar til løsningene. De omstillingene Norge står overfor krever kunnskapsbaserte politiske løsninger og statsbudsjettet legger grunnlaget for mange av dem. Våre medlemmer er sentrale i digitaliseringen av Norge.

Norge står overfor et skjerpet trusselbilde, klimautfordringer og en akselererende dobbel omstilling. Vi lever i en urolig geopolitisk tid med økende hybridtrusler, statssponsede cyberangrep og sårbarheter i kritisk infrastruktur. Dette understreker behovet for en robust digital grunnmur og et styrket politisk fokus på digital suverenitet.

Regjeringens plan for Norge har høye ambisjoner: Vi skal bli verdens mest digitaliserte land, kunstig intelligens skal tas i bruk i hele offentlig sektor innen 2030, og digital infrastruktur og nasjonal sikkerhet skal styrkes. Dette er mål NITO støtter, men viktigere enn å sette seg visjonære mål er å følge opp med tilstrekkelige bevilgninger og virkemidler. Innsatsen må trappes opp og samordnes bedre for å sikre gevinst og verdiskaping, beredskap og en bærekraftig samfunnsutvikling.

Den norske modellen er et konkurransefortrinn, også i digitaliseringen av Norge. For NITOs medlemmer er det avgjørende at digitaliseringspolitikken fremmer konkurransekraft og innovasjon, samtidig som den bygger på norske verdier som demokrati, åpenhet og trepartssamarbeid.

Digital beredskap og suverenitet

Kap. 1541, post 22 Utvikling, gjennomføring og samordning av IT- og ekompolitikken

Norge er i dag avhengig av utenlandske aktører for kritiske digitale tjenester, lagring og datahåndtering. Dette svekker vår beredskap og kontroll over egne data, og gjør oss sårbare for geopolitiske spenninger. Regjeringens digitaliseringsstrategi er ikke tydelig nok på hvordan vi skal styrke vår digitale suverenitet og mangler en kartlegging av hvilke områder som må prioriteres og konsekvensanalyser.

- NITO anbefaler at strategien revideres med et eget kapittel for digital suverenitet, og at det settes av midler til dette i statsbudsjettet.

Kap. 1543, post 70: Telesikkerhet og –beredskap

Digital infrastruktur er definert som ett av tre kritiske samfunnsområder i langtidsplanen for sivil beredskap. Likevel er den digitale grunnmuren fortsatt underfinansiert.

- NITO ber om en dobling av bevilgningen til digital infrastruktur fra 421,2 millioner kroner til minst 850 millioner kroner i 2027.

Kap. 1540, post 60 - Bredbåndsutbygging

- Skal vi nå målet om 1 Gbit/s til alle, må støtteordningen til bredbånd videreføres og bevilgningen for 2027 være tilpasset behovet.

KI i arbeidslivet

Kap. 1540, post 28 – KI Norge, tilsyn og regulatorisk sandkasse

Vi må sikre en ansvarlig og effektiv innføring av nye direktiver fra EU, som gir gode rammevilkår for norske virksomheter. Da må forvaltningen ha tilstrekkelige ressurser til tilsyn, harmonisering av regelverk og veiledning. NITO ber om:

- Minst 60 mill. kroner i 2027 til KI Norge, tilsyn og regulatorisk sandkasse.
- En flerårig opptrappingsplan for sandkassen, med kapasitet til å dekke prioriterte sektorer som helse og offentlig forvaltning.
- En nasjonal veiledningsressurs for EUs tek-regulativer, utviklet med innspill fra partene i arbeidslivet.

Kap. 1540, post 70 – IT-tilskudd

Uten felles rammer for KI-styring risikerer vi ulik praksis, svekket personvern, lavere tillit og økt sårbarhet for misbruk og cybertrusler. NITO støtter felles europeiske rammer, men understreker at en standard som innlemmer partssamarbeid og tillitsvalgte, vil styrke virksomhetene og bidra til å bevare den norske modellen ved innkjøp, innføring og bruk av nye KI-verktøy.

- NITO ber om midler til Standard Norge for utvikling av en nasjonal standard for KI-styring der den norske modellen er ivaretatt.

Digitalisering i offentlig sektor

NITO har tidligere løftet behovet for styrket datadeling, datasikkerhet og effektiv digitalisering i våre innspill til nasjonal digitaliseringsstrategi. Riksrevisjonens funn bekrefter at de strukturelle utfordringene vi har påpekt – manglende samordning, uavklart finansiering og juridiske hindringer – fortsatt hemmer realiseringen av digitaliseringsstrategiens ambisjoner.

- NITO ber DFD prioritere arbeidet med å avklare juridiske problemstillinger knyttet til datadeling, og sikre at offentlige virksomheter får tydelige rammer og veiledning for forsvarlig deling av data.
- NITO anbefaler at DFD etablerer tydelige styringssignaler og forventninger til andre departementer om deres ansvar for å bidra til sammenhengende digitale tjenester.
- Vi ber også om at DFD sikrer forutsigbare og langsiktige bevilgninger til sammenhengende tjenester, slik at investeringer i utvikling ikke går tapt.

Kap. 1540, post 25: Medfinansieringsordning for digitaliseringsprosjekter

Ifølge Regjeringen, har medfinansieringsordningen allerede bidratt effektivt til digitaliseringsmål, med over 1,3 milliarder kroner i gevinster for offentlig sektor. NITO ber om:

- En styrket satsing og utvidet ordning som også omfatter kommuner og fylkeskommuner.
- Prioritering av tverrsektorielle prosjekter innen datadeling, KI, digital kompetanse, særlig innen helse, beredskap og samfunnssikkerhet.
- Finansiering for gevinstrealisering og deling av gjenbrukbare digitale løsninger.

KommuneCERT fremmer digitalt sikkerhetsarbeid i kommunesektoren, og må prioriteres som et virkemiddel for å styrke vår digitale beredskap.

- NITO ber om en videreføring og styrking av KommuneCERT i 2027.

Den norske modellen må ivaretas i digitaliseringen av Norge

Norge har tidligere lyktes med å bygge sterke næringer gjennom trepartssamarbeidet. Den norske modellen, med involvering og medbestemmelse, er en konkurransefordel, og må ivaretas i digitaliseringen av arbeidslivet og innføringen av EUs digitale regelverk. Partssamarbeid og kompetanseutvikling må være en integrert del av digitaliseringsarbeidet. Forskning fra Fafo viser at digitaliseringen representerer en større utfordring for den norske modellen enn tidligere teknologiske endringer. Noen av årsakene er en raskere endringstakt, større avstand mellom drift og styring, og nye aktører som tradisjonelt dessverre har lav organisasjonsgrad.

- NITO viser til regjeringens veileder om partssamarbeid og medbestemmelse, og anbefaler at det settes av midler til å utvikle veiledning og verktøy for partssamarbeid i digitaliseringsprosjekter, i samarbeid med partene i arbeidslivet.

Med vennlig hilsen

Kjetil Lein (sign.)
President

Safina de Klerk (sign.)
Visepresident

Brevet er godkjent elektronisk i NITO og er derfor uten signatur